

Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Przyrodniczego „Bocian” w roku 2005

1. **Na dzień 31 XII 2005** Towarzystwo liczyło 384 członków, zatrudniało 7 osób w pełnym wymiarze godzin. W ramach Towarzystwa funkcjonowały: Oddział Warszawski, Koło Działdowskie, Koło Południowopodlaskie oraz Sekcje: Botaniczna, Entomologiczna, Teriologiczna i Turystyki Przyrodniczej. W roku 2005 staż absolwencki odbyły 2 osoby (przez Urzędy Pracy w Siedlcach).
2. **Ochrona płomykówki.** Skontrolowaliśmy ponad 60 budek rozwieszonych w latach 2000-2003. Ponadto w powiecie działdowskim, białskim i łosickim skontrolowaliśmy ponad 100 obiektów, w których mogły występować płomykówki. Przeprowadzono obrączkowanie 21 piskląt płomykówki.
3. **Ochrona sowy uszatej.** Skontrolowaliśmy 186 koszy rozwieszonych w roku 2001. Uszatka zajęła 6 z nich, Niskie zajęcie koszy w roku 2005 wynikało z bardzo niskiej liczebności normika zwyczajnego, który jest podstawową ofiarą sowy uszatej.
4. **Ochrona pustułki** Rozwiesiliśmy 300 skrzynek, głównie na terenie woj. mazowieckiego oraz na terenie woj. warmińsko-mazurskiego i lubelskiego, głównie w krajobrazie rolniczym. Rozpoczęliśmy współpracę z Rejonem Energetycznym Siedlce, dzięki temu pierwsze skrzynki zostały zamontowane na liniach energetycznych. Skontrolowaliśmy też większość skrzynek zamontowanych w latach wcześniejszych. Łącznie w sezonie lęgowym 2005 sprawdzono 287 budek (montaż kolejnych skrzynek odbywał się w sezonie jesienno-zimowym). Pustułki zagnieździły się w 42 skrzynkach (14,6% ogółu skrzynek skontrolowanych). W innych 15 (5,2% ogółu skrzynek) gniazdowały: gołąb miejski (5 skrzynek), sójka (4 skrzynki), kawka (2 skrzynki), uszatka (1 skrzynka), wiewiórka (1 skrzynka). Sponsorzy: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie; firmy prywatne kooperujące z RDLP Warszawa – wykonawcy skrzynek (320 szt.), Gimnazjum w Domanicach Kolonii – wykonawca 15 skrzynek. W ramach projektu wydrukowano folder promujący ochronę pustułki w nakładzie 3.000 egz.
5. **Ochrona nietoperzy.** Prowadziliśmy letni monitoring samic w koloniach rozrodczych nocka dużego na Mazowszu (11 obiektów). Prowadziliśmy zimowy monitoring nietoperzy w podziemiach na Mazowszu, Podlasiu i Mazurach (luty 2005 – 246 obiektów, 3031 nietoperzy; grudzień 2005 – 197 obiektów, 1993 nietoperze). Prowadzono kontrole w czterech piwnicach, w których rok wcześniej przeprowadziliśmy prace uzdatniające je dla potrzeb zimujących nietoperzy. Sponsorzy: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie. Współpracownicy: Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Nietoperzy, Zarząd Górnienio-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego, Zarząd Welskiego Parku Krajobrazowego, Zarząd Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi, Muzeum Przyrody w Drozdowie.
6. **Czynna ochrona płazów w woj. mazowieckim.** We współpracy z siedmioma szkołami prowadziliśmy akcje czynnej ochrony płazów. Dotyczyły one przenoszenia płazów przez zagrożone odcinki dróg w czasie wiosennej migracji płazów (kwiecień – pocz. maja - 6 szkół) oraz przenoszenie skrzeku z miejsc zagrożonych do głębszej wody (1 szkoła). Rozpoczęto działania projektowe dotyczące budowy przejścia dla płazów w Głoskowie oraz złożono wnioszek aplikacyjny do NFOŚ na ochronę traszki i kumaka jako gatunków parasolowych.
7. **Ochrona bociana białego.** W roku 2005 prowadziliśmy projekt ochrony gatunku. Na przełomie roku przeprowadziliśmy prace przy zagrożonych gniazdach: założyliśmy 45 platform gniazdowych oraz przeprowadziliśmy inne prace przy 5 innych gniazdach (prycinanie gałęzi, zmniejszenie wielkości gniazda). Zorganizowaliśmy trzeci rajd rowerowy „Szlakiem bocianich gniazd” (85 uczestników). Do schroniska pod Siedlcami przywieziono ponad 25 poszkodowanych ptaków, z których większość uratowano (większość bociany białe – porażone prądem, złamania nóg skrzydeł itp.). Sponsorzy: WFOŚi GW Warszawa, Zakład Mięsny Zbuczyn, powiatowy lekarz weterynarii. Współpracownicy: Rejony Energetyczne: Siedlce, Ostrołęka, Pruszków, Legionowo, Radom,.

Realizowano także projekt „**Przekazywanie ukraińskim społecznikom polskich doświadczeń w budowaniu partnerstwa organizacji pozarządowych, służb energetycznych administracji publicznej na rzecz ochrony bociana białego**” w ramach, którego odbyły się 3 seminaria: w Odessie, Charkowie i Nietyczynie na Zachodzie Ukrainy. W seminariach wzięło udział ponad 150 osób (przyrodniczy, służby ochrony przyrody- Wojewódzcy Konserwatorzy Przyrody, przedstawiciele rejonów energetycznych, organizacje pozarządowe). W ramach projektu przetłumaczyliśmy na język ukraiński program edukacyjny „Bocian”, wykonano dodruk broszurki o bocianach w języku ukraińskim. Przygotowaliśmy założenia programu na 2006 rok. Finansowanie: Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności – program Rita przemiany w regionie.

8. **Ochrona bociana czarnego.** W roku 2004 w woj. mazowieckim skontrolowaliśmy 149 rewirów bociana czarnego. Przeprowadziliśmy prace przy 10 gniazdach (wzmocnienie, montaż zastępczych platform gniazdowych, usuwanie gałęzi i drzew utrudniających dołot do gniazd). Rozpoczęliśmy działania związane z ochroną siedlisk bociana czarnego, które polegają na poprawianiu retencji wodnej w rejonach występowania gatunku. Rozpoczęliśmy prace przy budowie zastawek i progów piętrzących na dwóch rowach melioracyjnych (w nadl. Siedlce i Sokołów). Łącznie wykonano 2 zastawki i 35 progów piętrzących wodę. Poczyniono przygotowania do wykonania dokumentacji na kolejnych stanowiskach w nadleśnictwie Sokołów oraz Łochów.
9. **Ochrona rzadkich gatunków ptaków drapieżnych** (projekt ogólnopolski koordynowany przez Komitet Ochrony Orłów). Przeprowadziliśmy dwukrotną kontrolę znanych stanowisk bielika (19), orlika krzykliwego (32) i kani czarnej (1) w celu ustalenia, czy stanowisko było zajęte oraz sukcesu lęgowego każdej pary, jak również wyszukiwanie nowych gniazd. Kontrolowaliśmy także przestrzeganie zakazów obowiązujących w strefach ochronnych.
10. **Zachowanie walorów przyrodniczych terenów otwartych Podlaskiego Przełomu Bugu.** Zorganizowaliśmy wycięcie samosiewów sosny na pow. ok. 40 ha w Borsukach zapobiegając zarastaniu muraw napiaskowych. Przeprowadziliśmy kompleksową waloryzację przyrodniczą projektowanego rezerwatu „Wajkowska Wyspa” (pow. 93 ha). Zorganizowaliśmy i nadzorowaliśmy wykaszanie łąk w projektowanym rezerwacie „Trojan” (ok. 20 ha). Pomagaliśmy w przygotowaniu formalnym wdrożenia pakietu rolnośrodowiskowego „utrzymanie pastwisk ekstensywnych” spółkom gruntowym z Borsuk i Gnojna. Zakupiliśmy z dotacji fundacji EkoFundusz 20 ha łąk i pastwisk w dolinie rzeki, które przekazano w zarząd dyrekcji Parku Krajobrazowego Podlaski Przełom Bugu.
11. **Ochrona innych zagrożonych środowisk i gatunków.** Na terenach przyległych do jeziora Oświn usunęliśmy zarośla głogowe na obszarze około 12 ha. Wykonaliśmy inwentaryzację płazów, gadów i roślin na terenie glinianek w Zielonce od Warszawy. Przygotowaliśmy standardowe formularze danych dla proponowanego obszaru Natura 2000 rezerwatu przyrody „Stawy Gnojna”.
12. **Reintrodukcja sokoła wędrownego-** w 2005 roku w Siedlcach wspólnie z urzędem Miasta w Siedlcach wypuszczono na terenie miasta 4 młode sokoły wędrowne.
13. **Działalność wydawnicza.** Wydaliśmy 3 rodzaje plakatów edukacyjnych omawiających biologię, zagrożenia i metody ochrony bociana czarnego, kraski oraz popielicy i koszatki. Wydaliśmy foldery o terenach otwartych Podlaskiego Przełomu Bugu, Storzycy- klejnoty polskiej przyrody, wznowiliśmy folder o ochronie bociana białego w języku ukraińskim, przygotowaliśmy ulotkę o działalności towarzystwa, przygotowaliśmy i wydaliśmy ulotkę na temat programu ochrony sokoła pustułka oraz ulotkę na temat szkodliwości wypalania traw. Od roku 2005 jesteśmy zaangażowani w redagowanie cyklu „Tajemnice polskiej przyrody” (wydawanego przez DeAgostini, którego kolejne zeszyty ukazują się w odstępach tygodniowych).
14. **Działalność edukacyjna.** Przeprowadziliśmy ponad 100 prelekcji w szkołach, przedszkolach i nadleśnictwach.
15. **Strona Internetowa.** W roku 2005 na stronie Towarzystwa funkcjonowały następujące działy: aktualności z życia Towarzystwa, opisy realizowanych i zrealizowanych projektów, Elektroniczny Biuletyn Przyrodniczy „Kraska” (elektroniczna wersja Biuletynu „Kraska”), najważniejsze akty

prawne z dziedziny ochrony przyrody. Nasza strona ze wszystkimi podstronami uzyskała pod koniec roku około 120 000 odsłon miesięcznie.

16. **Działalność interwencyjna.** Przeprowadziliśmy 40 interwencji dotyczące ptaków (25 bocianów, 3 pustułki, 4 myszołowy,) oraz kilkanaście dotyczących nietoperzy. Poszkodowane zwierzęta trafiały do azylu dla nietoperzy, Azylu dla Ptaków przy warszawskim ZOO oraz odpowiednio przeszkolonych lekarzy weterynarii.
17. **Zaangażowanie w mediach.** Członkowie TP „Bocian” uczestniczyli w 12 audycjach radiowych, 7 telewizyjnych oraz napisali około 30 popularnych artykułów prasowych.